

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРОМИСЛОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ ТА КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ
КАФЕДРА АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF INDUSTRIAL TECHNOLOGY OF MEDICINES AND COSMETICS
DEPARTMENT OF DRUG TECHNOLOGY

Матеріали
V міжнародної науково-практичної конференції
Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
У ГАЛУЗІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCH IN THE
FIELD OF PHARMACEUTICAL TECHNOLOGY

23 жовтня 2025 р.
October 23, 2025
Харків, Україна
Kharkiv, Ukraine

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВІДНОВЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕННЯ ВАЖКИХ СИСТЕМНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Саарела Т. В., Семченко К. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Важкі системні захворювання, такі як сепсис, тяжкі форми COVID-19, поліорганна недостатність або аутоімунні розлади, залишають глибокий слід на функціонуванні всього організму. Навіть після подолання гострої фази хвороби пацієнти часто стикаються з тривалим періодом відновлення, який характеризується порушеннями з боку різних систем організму. Цей стан, відомий як пост-інтенсивний синдром (Post-Intensive Care Syndrome, PICS) або синдром післявідновлення, стає об'єктом прискіпливого вивчення в сучасній медицині. Актуальність проблеми полягає в зростанні кількості пацієнтів, які вижили після критичних станів, але потребують комплексної реабілітації для повернення якості життя.

Метою дослідження є систематизація та аналіз сучасних даних наукової літератури щодо ключових біологічних, фізіологічних та психологічних аспектів відновлення організму людини після перенесених важких системних захворювань, з акцентом на підходи до реабілітації, що ґрунтуються на доказах.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтується на теоретичному аналізі наукових публікацій та літературних джерел. Використано методи системного аналізу, порівняння та узагальнення.

Отримані результати. Аналіз літератури дозволив виокремити кілька ключових аспектів відновлення:

- 1. Імунна та метаболічна перебудова:** Після перенесеного важкого захворювання спостерігається тривалий стан імунної дисрегуляції, що описується як «імунний параліч» або, навпаки, хронічне системне запалення низької інтенсивності. Це супроводжується метаболічними порушеннями, зокрема інсулінорезистентністю та порушенням енергетичного обміну, що уповільнює регенеративні процеси.
- 2. Саркопенія та втрата функціональності:** Однією з найвиразніших проблем є критична втрата скелетної мускулатури (наявна саркопенія), що розвивається через катаболічний стан, іммобілізацію та системне запалення. Це призводить до різкого зниження фізичної працездатності, втомлюваності та потребує цілеспрямованих зусиль для відновлення.
- 3. Нейрокогнітивні та психіатричні порушення:** Значна кількість пацієнтів повідомляє про тривалі когнітивні дефіцити, такі як погіршення пам'яті, уваги та швидкості мислення («мозковий туман»). Також поширеними є психіатричні наслідки: тривога, депресія та посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), пов'язані з пережитим досвідом тяжкої хвороби та лікування в реанімації.
- 4. Поліорганні порушення:** Дослідження останніх років вказують на те, що наслідки захворювання можуть персистувати в різних органах. Наприклад, стійкі симптоми з боку серцево-судинної (тахікардія, непереносимість навантажень) та дихальної систем (задишка, фіброзні

зміни) часто формують клінічну картину синдрому після COVID-19 та інших важких інфекцій.

5. **Підходи до реабілітації:** Сучасні концепції відновлення базуються на ранній та індивідуалізованій мультидисциплінарній реабілітації.

Вона включає:

- o **Фізичну реабілітацію:** поступове, дозоване навантаження, аеробні вправи, тренування з опором для подолання саркопенії.
- o **Когнітивну реабілітацію:** тренування пам'яті, уваги та виконавчих функцій.
- o **Психологічну підтримку:** когнітивно-поведінкову терапію для подолання тривоги та депресії.
- o **Нутритивну підтримку:** достатнє споживання білка та мікроелементів для забезпечення пластичних процесів.

Висновки. Відновлення організму після важких системних захворювань є складним, багатоаспектним і тривалим процесом, що виходить далеко за межі ліквідації гострої інфекції чи патологічного стану. Воно характеризується взаємопов'язаними порушеннями в імунній, метаболічній, м'язовій, нервовій та психічній сферах. Сучасні дані підкреслюють, що ефективна реабілітація не може бути зведена до одного методу; вона вимагає комплексного, інтегрованого та персоналізованого підходу, що розпочинається якнайшвидше і триває протягом місяців. Майбутні дослідження мають бути спрямовані на розробку біомаркерів для прогнозування траєкторій відновлення та оптимізацію протоколів мультидисциплінарної допомоги для мінімізації довгострокових наслідків перенесених захворювань.